

COSES VISTES PER UNA 'OUTSIDER'

DEMÀ
Empar Moliner

Anna Grau

Fam d'honor

M' arriba un exemplar prepublicació de *Las torres del honor*, de Gabriel Cardona, que treu Destino coincidint amb el 30è aniversari del 23-F. Coincidint també amb la mort de Cardona el 5 de gener, però això no estava previst. Un involuntari testament humà i polític.

UNA DE LES COSES CURIOSAS de viure lluny és veure Espanya des de fora. Des de fora de Catalunya, vull dir. Recordo el primer cop que tombant una cantonada del Paseo de la Castellana, a Madrid, vaig veure passar un tanc. Va ser una mena d'ensurt. Els catalans tendeixen a associar el que és militar amb el que és espanyol en clau de fosca amenaça. No és un punt de vista original ni exclusiu. Federico García Lorca ja escrivia de la Guàrdia Civil: "*Tienen, por eso no lloran, de plomo las calaveras*".

PERA UN MUNT DE CATALANS i lorquians, Gabriel Cardona és un trencador d'esquemes. Nascut el 1938 a Menorca al si d'una família de militars, ell també va triar la vida d'uniforme, alhora que es doctorava com a historiador. Als anys 70 va esdevenir un dels fundadors de la clandestina Unió Militar Democràtica (UMD), molts membres de la qual serien humiliats, empresonats i al capdavall expulsats de l'exèrcit franquista. Els consideraven uns traïdors. Pomes podrides. Per cert que el govern del PSOE mai no els va rehabilitar. Es va estimar més promocionar generals colpistes. Ai, la Transició, quin gran goig, quina joia.

PER TOT PLEGAT Cardona va molt bé per entendre aquest merder impressionant que simplificant molt en diem Espanya. La seva insòlita i lúcida perspectiva li permet explicar-nos el colpisme des de dins i alhora des de fora. Entenent íntimament allò que combat. Recomano molt, sobretot als lorquians, les planes on Cardona explica com era la vida d'un guàrdia civil. La seva atrotinada, atabalada misèria. Una disciplina que era gairebé esclavatge. Una vida comunitària que era gairebé sectària. La por de la democràcia i que ETA els caqués un per un. L'embogiment de Tejero al País Basc. És impossible llegir tot això sense sentir por... i compassió. L'Espanya negra pot ser tan esfereïdora com patètica. Astoradorament fràgil.

COMENÇANT PEL MITE de l'honor, aquell que invocaven les patums del 23-F. Cardona també l'invoca, però el seu és un honor molt diferent. No és fosc i de plom sinó lluminós i vibrant, una festa de l'entrega. Segur que hi ha catalans que senten la

REUTERS

.....
Recomano als lorquians el relat de Cardona de les misèries d'un guàrdia civil

paraula *honor* i se'ls posen els pèls de punta. I tanmateix sense honor no seríem aquí. Però deixem que ho expliqui en Cardona, que després del 23-F va deixar l'exèrcit: "No hi va haver cadàvers al Congrés, però l'honor en va sortir malparat. Alguns es pensen que l'honor està passat de moda o és una mania dels militars. Però és una de les qualitats essencials que distingeixen l'espècie humana. Tan visible enmig de la mediocritat com les antigues torres que s'edificaven en poblets de barraques, patrimoni de tots aquells que creuen en l'honestat, la dignitat, la responsabilitat i la paraula". Amunt i crits, capità.